

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет фізичного виховання та спорту
Кафедра теорії та методики фізичного виховання**

**СТАНОВЛЕННЯ Й РОЗВИТОК ФАКУЛЬТЕТУ ФІЗИЧНОГО
ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ ХЕРСОНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ**

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконав: студент 4 курсу 14-411 групи
Спеціальності: 014 Середня освіта
(Фізична культура)

Захаров Іван Юрійович

Керівник канд. наук з фіз. виховання і
спорту, доцентка Степанюк С.І.

Голяка С.К., кандидат біологічних
наук, доцент

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Херсонський державний університет – осередок спорту на Херсонщині.....	5
1.1. Етапи розвитку фізичної культури і спорту в Херсонському державному університеті.....	5
1.2. Спортивний клуб університету, як форма систематизації і удосконалення спортивної майстерності.....	16
РОЗДІЛ 2. Організація та методи дослідження.....	19
2.1. Організація дослідження.....	19
2.2. Методика дослідження.....	19
РОЗДІЛ 3. Факультет фізичного виховання та спорту – центр спортивного життя університету.....	21
3.1. Історія заснування факультету фізичного виховання та спорту.....	21
3.2. Сьогодення факультету.....	26
ВИСНОВКИ.....	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	32
Додатки.....	35
Додаток А.....	36
Додаток Б.....	37
Додаток В.....	38
Додаток Г.....	39
Додаток Д.....	40

ВСТУП

Актуальність. Розвиток всіх сфер життя будується на історичному досвіді. Тому особливу увагу дослідників завжди привертають витoki того, чи іншого явища.

Невід’ємною важливою ланкою освітянської галузі в нашій державі є вищі заклади освіти. Серед них чільне місце на півдні України посідає Херсонський державний університет (ХДУ). Він є не тільки центром творчості та наукової думки на півдні України, але й центром вищих спортивних досягнень [16].

Студенти ХДУ ставали переможцями Всесоюзних, Республіканських і Міжнародних змагань з багатьох видів спорту. В 1988 році при інституті був відкритий центр Олімпійської підготовки по веслуванню на байдарках і каное. Спортивний клуб інституту протягом 6 років нагороджувався перехідним Червоним прапором ЦСТ “Буревісник” за високі спортивні результати [18]. В доступній нам літературі розглядаються окремі ділянки діяльності ХДУ. Нажаль, питання становлення та розвитку факультету фізичного виховання та спорту висвітленні недостатньо. Питання, які стосуються розвитку фізичної культури на Херсонщині відображаються у працях фахівців-істориків (А. Григор’єв, О. Крупіца, Є. Сінкевич,) [2,9,12].

Таким чином, сьогодні є актуальним дослідження історії й розвитку факультету фізичного виховання та спорту Херсонського державного університету.

Об’єкт дослідження. Історія розвитку фізичної культури та спорту в Херсонському державному університеті.

Предмет дослідження. Становлення й розвиток факультету фізичного виховання та спорту.

Мета дослідження. Дослідити передумови заснування та подальшого розвитку факультету фізичного виховання та спорту ХДУ.

Завдання дослідження:

1. Дослідити зародження та подальший розвиток фізкультурно-спортивного руху в ХДУ.

2. Виявити передумови заснування факультету фізичного виховання і спорту в ХДУ.

3. Визначити роль та значення факультету фізичного виховання та спорту в спортивній історії Херсонщини.

Методи дослідження. Для розв'язання поставлених завдань використовувалися загальнотеоретичні, історичні та соціологічні методи дослідження: аналіз і синтез, вивчення й узагальнення літературних і архівних джерел, метод комплексного дослідження історичних джерел, метод логічних заключень.

Теоретична і практична значущість одержаних результатів полягає в тому, що в роботі одержано результати, які розширюють систему знань про особливості становлення та розвитку спортивного руху в ХДУ. Узагальнено історичні та літературні дані щодо історії діяльності Херсонського державного університету в галузі фізичної культури та спорту.

Апробація дослідження була здійснена на VII Всеукраїнській науково-практичній інтернет конференції «Основи побудови тренувального процесу в циклічних та екстремальних видах спорту» 7 квітня 2021, (м. Харків).

Публікації. Результати випускної роботи відображені у збірці матеріалів VII Всеукраїнської науково-практичної інтернет конференції «Основи побудови тренувального процесу в циклічних та екстремальних видах спорту» 7 квітня 2021, (м. Харків).

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота викладена на 32 сторінках друкованого тексту. Складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел. У роботі використано 27 джерел наукової та науково-методичної літератури.

РОЗДІЛ 1

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ – ОСЕРЕДОК СПОРТУ НА ХЕРСОНЩИНІ

1.1. Етапи розвитку фізичної культури і спорту в Херсонському державному університеті

Херсонський державний університет вже давно відомий за межами нашої області, як ЗВО з гарними спортивними традиціями. Його студенти були неодноразовими переможцями на змаганнях різного рівня – від першості міста та області до Олімпійських ігор, чемпіонатів світу та Європи [17].

Спортивний колектив вузу досягнув значних успіхів у розвитку таких видів спорту, як веслування академічне, веслування на байдарках і каное, настільний теніс, легка атлетика, стрільба з лука, кульова стрільба, волейбол, боротьба, гандбол, спортивне орієнтування, гімнастика, баскетбол та інші [24].

Свою історію ХДУ починає з Юрївського учительського інституту, що був заснований у 1914 році при добре знаному Юріївському (Дерптському) університеті [23]. Перебіг подій Першої Світової війни зумовив переїзд цих двох навчальних закладів у більш безпечні регіони – восени 1917 року університет перебрався до Воронежа, а інститут – до Херсона. З жовтня 1917 року по березень 1918 року інститут працював у місті Херсоні під назвою “Юріївський учительський інститут”. При П. Скоропадському ВУЗ реорганізується в український Херсонський учительський інститут із чотирирічним терміном навчання. Пізніше, з роками ЗВО ще декілька раз реорганізувався і у 1933 році отримав назву (статус) Херсонського державного педагогічного інституту ім. Н.К. Крупської із чотирирічним терміном навчання (у складі 4-х факультетів: історичного, фізико-

математичного, природничого, мови і літератури). З цього часу ВУЗ існував як ХДПІ впродовж наступних 65-ти років.

1941 рік педагогічний інститут зустрів у складі факультетів: фізико-математичного, природничого, географічного, факультету мови і літератури (історичний факультет був переведений до педагогічного інституту м. Одеси) [46, 56].

В передвоєнні роки велика увага приділялась в інституті фізичній культурі і військовій справі. Таких кафедр ще не було, але ці дисципліни існували як самостійні. Помічником директора інституту Чорного Л.А. з військової справи був старший викладач Новіков В.А.

Викладачі з фізичної культури Салкіндер Н.А., Стрелько Ю.Ф., Зільбенштейн Р.І., Тимофєєва О.Г. організували заняття різних спортивних секцій та гуртків.

Так у 1939-1940 навчальному році на денному відділенні навчалось 818 студентів, і у спортивних секціях займалося майже половина, а саме 378 осіб, що говорить про зацікавленість студентів до занять фізичною культурою і спортом. Заняття проводилися у 10 спортивних секціях (див.табл. 1.1).

Таблиця 1.1

**Відвідуваність занять спортивних секцій студентами ХДПІ
ім. Н.К. Крупської (1939 р.)**

№ п/п	Назва спортивної секції	Кількість осіб, що займаються
1	Гімнастика	118
2	Легка атлетика	18
3	Автомото	65
4	Рукопашний бій	26
5	Штанга	12
6	Мисливська	8
7	Футбол	16
8	Волейбол	18
9	Шахмати – шахи	82
10	Баскетбол	15

Починаючи з 1931 року, коли вперше був введений фізкультурний комплекс ГТО, до здачі нормативів готувались і студенти педагогічного інституту, причому як юнаки, так і дівчата [15].

Так відомо, що у 1939 році із 818 студентів 621 був допущений до складання нормативів ГТО, з них 200 студентів стали значкістками ГТО I-го ступеня, 4 студента – II-го ступеня (див табл. 1.2).

Таблиця 1.2

**Кількісний склад студентів ХДШ ім. Н.К. Крупської
значкістів ГТО (1939 р.)**

Курс навчання	Кількість студентів, що навчаються	Кількість студентів, що стали значкістками ГТО I- го ступеня
I	205	12
II	282	47
III	143	105
IV	188	36
Всього	818	200

З'являються відомості про те, що у 20-ті - 30-ті роки при інституті існував спортивний зал, який мав назву “Кабінет фізичної культури”, а також діяв стрілецький тир, де займалися всі бажаючі студенти.

З кожним роком постійно збільшується контингент студентів. За період із 1917 по 1941 роки ЗВО підготував близько семи тисяч учителів на денній та заочній (яка була відкрита у 1936 році) формах навчання.

Творча робота педагогічного колективу була перервана Другою Світовою війною: з серпня 1941 року до березня 1944 року інститут припинив свою діяльність. Більшість студентів і викладачів зі зброєю в руках героїчно бились на фронтах війни.

З березня 1944 року після звільнення Херсона від німецько-фашистських загарбників поновились діяльність педагогічного інституту. На п'ять факультетів – історичний, філологічний, фізико-

математичний, географічний і природничий – повернулись всього 200 із 500 студентів, які навчались до війни.

Враховуючи гіркий досвід Великої Вітчизняної війни 20 березня 1944 року за ініціативи директора інституту Савчука О.Н. була організована спільна кафедра військової підготовки та фізичної культури. Завідувачем кафедри був призначений Матвеев Дмитро Олександрович. Студенти третього курсу інституту закінчивши військову підготовку і здавши екзамен отримували посвідчення викладача фізичного виховання середньої школи. Всього таких посвідчень отримали 46 випускників [26].

У 1946-1947 навчальному році відновили свою роботу всі три учбові корпуси інституту, в яких знаходилося 19 аудиторій, 15 кабінетів та лабораторій, читальна, актові зали, кабінет лікаря та адміністративні приміщення. Вперше за історію інституту, окрім кабінету фізичного виховання, була відкрита спортивна зала з необхідним обладнанням і інвентарем. Велика завдяка у цьому належала тогочасному директору Херсонського державного педагогічного інституту Семенову Івану Дмитровичу. Завдячуючи зусиллям директора і всього колективу вузу поступово поліпшувалася навчальна база інституту і матеріально-побутові умови студентства [27].

В 1945-1950 роки поступово набирає обертів спортивний рух в інституті. Починають проводитися міжфакультетські змагання з різних видів спорту. Про це свідчить грамота “Всесоюзного добровільного спортивного товариства “Більшовик”, яка зберігається у музеї ХДУ. Цією грамотою профком педагогічного інституту нагородив чоловічу команду літературного факультету за I місце в міжфакультетських змаганнях з волейболу. На той час і на початку 50-х років чоловіча волейбольна команда була однією з найсильніших команд у місті Херсоні. Студенти отримували відзнаки “Юний активіст спорту”, “Рекордсмен УРДСТ Авангард”, отримували спортивні розряди.

З приходом у 1950 році на посаду директора Херсонського державного педагогічного інституту ім. Н.К. Крупської Гаврила Прокоповича Катренко продовжувався процес відбудови і подальшого розвитку народного господарства. Зростала і матеріальна база. Із кожним роком все більше і більше державних коштів виділялося на устаткування кабінетів і лабораторій, на збільшення бібліотечного фонду, розвиток культурного і спортивно-масового руху. Особливо популярними серед студентів педагогічного інституту того часу були заняття зі спортивної гімнастики. Великим попитом серед майбутніх педагогів також користувались такі ігрові види спорту, як волейбол та баскетбол.

Катренко Г.П. очолював інститут до 1958 року. На посаді директора він проявив себе умілим організатором і керівником, дбайливо ставився до своїх обов'язків, зі знанням справи спрямовував колектив. Дирекція інституту на чолі з ним всіляке сприяла розгортанню культурно-масових і оборонно-спортивних гуртків, якими було охоплено багато студентів та викладачів [27].

У 1958-1962 роках директором Херсонського державного педагогічного інституту ім. Н.К. Крупської був Кузнецов Олександр Дмитрович.

Найвагоміший внесок його в спортивне життя ХДПІ - це початок створення свого оздоровчо-спортивного табору в 1959 році на березі Чорного моря в с.м.т. Лазурне, Скадовського району Херсонської області. Це був один із перших таборів на цьому побережжі Чорного моря. Спочатку це був наметовий оздоровчо-трудова табір, з невеликим контингентом: 80-120 чоловік.

Дирекція інституту, кафедра фізичного виховання, профком виявляли ініціативу і, враховуючи можливості інституту, ставили реальні плани по будівництву і благоустрою території табору. Труднощі

були в тому, що не було спеціальних асигнувань, не було будівельних матеріалів.

Для організації студентів на виконання всіх вказаних робіт в інституті за ініціативи наступного директора Семенова Сергія Михайловича, починаючи з 1963 року, проводились огляди-конкурси по будівництву і благоустрою оздоровчо-спортивного табору, а згодом і водної станції, спортивних майданчиків, які знаходяться на території інституту [23].

За 40 років існування оздоровчо-спортивний табір “Буревісник” перетворився в упоряджене місце відпочинку і розвитку масово-фізкультурної і спортивної роботи не тільки студентів, але і викладачів, співробітників та гостей вузу.

Із спортивних споруд в таборі є волейбольний майданчик, баскетбольний, гандбольний, футбольне поле, комплексний майданчик для занять гімнастикою і настільним тенісом. Спортивно-масова робота планується з урахуванням спортивної бази табору. В студентські зміни ведеться регулярна навчально-спортивна робота.

На початку 60-х років в інституті функціонує два спортивні зали: великий і малий.

Студенти інституту найбільш захоплювались такими видами спорту, як баскетбол, волейбол, фехтування, гандбол, настільний теніс і веслування.

Кістяк збірної баскетбольної команди інституту склали фізматовці – Б. Кан, Ю. Найда, О. Кияновський, Т. Колганов, Т. Везумський. Ця команда успішно виступала у чемпіонатах міста, області і являлась неодноразовим призером цих змагань.

На волейбольних майданчиках того періоду дуже добре знали прізвище В. Корнієцького, який, до речі, входив у склад збірної міста, а також М. Єрмакова, В. Височенка, Л. Желтухіна, В. Кириченка, В. Ніколаєнка [27].

У 1960 році баскетболістами і волейболістами забажалося створити гандбольну команду. Ініціатором, керівником і граючим тренером-воротарем став старший викладач кафедри методики фізики І. Прусевич. Він заснував команду, до якої входили переважно студенти фізико-математичного факультету і яка в період з 1961 по 1965 роки була неодноразовим чемпіоном області, успішно виступала на змаганнях у республіці. Бойовий склад цього колективу складала: В. Сердюков і Л. Громов (обидва студенти філфаку), О. Кияновський, Т. Везумський, В. Біленко, Г. Колганов, В. Корнієцький (студенти фізмату).

Вагомо у цей час виступали фехтувальники педінституту. Під керівництвом третьокурсника фізико-математичного факультету С. Селіванова вони ставали призерами міста і області.

Добра слава йшла про команду гімнастів за яку успішно виступали першорозрядники П. Бутенко, І. Кунгуров, В. Одинцов, Л. Мойсеєнко, Я. Плоткін. Останній, між іншими, був чемпіоном інституту у жартівливому виді “ходіння на руках” [4].

У 1964 році чоловіча команда ХДПІ зайняла перше місце по II групі в змаганнях зі спортивної гімнастики на XI Республіканській спартакіаді студентів педвузів УРСР. Про це свідчить Грамота Міністерства Просвіти УРСР “Уккрани СДСО “Буревісник”, від 2.07.1964 року, яка зберігається в музеї ХДУ.

Помітно розвивались водні види спорту. Славу у парусному спорті інституту приносив А. Балкін. В команду веслувальників студентського ДСО “Буревісник”, входили студенти педінституту Д. Вельбрент, М. Верещака, Л. Безгіна, Л. Шимко, Ю. Пальшин, Н. Шевряков, Є. Піскунова-Барбіна. Остання до речі і сьогодні працює в ХДУ на кафедрі педагогіки і психології.

Помітних успіхів студенти досягали в акробатиці (О. Дідовець, В. Черников, А. Шапіро, В. Татарипцева), легкій атлетиці (К. Мойсеєнко, В. Сорин, Т. Шевченко), настільному тенісі (Ф. Лозинський, К. Таран),

художній гімнастиці (Л. Бігдан, І. Макарова). В цьому чимала заслуга талановитих тренерів О. Григор'єва, Б. Яшиша, С. Пономаренко, Б. Фоміна, Є. Вечерка, Л. Котенко.

У 60-ті роки в інституті пишались студентами В. Цибуленком і О. Кравцем - майстрами спорту з боксу, чемпіонів Української РСР; Т. Ташлиновою - членом збірної Олімпійської команди СРСР з кульової стрільби [26].

З 1965 року ректором Херсонського державного педагогічного інституту ім. Н.К. Крупської було затверджено Павла Єгоровича Богданова. Під його керівництвом з 1965 по 1975 роки інститут виріс до статусу Вузу II-ї категорії. Кількість студентів збільшилась майже в два рази, кількість викладачів із вченими ступенями виросла з 32 до 64, створено нові учбові та науково-дослідні лабораторії, кабінети, кафедри, збудовано студентські гуртожитки, розпочато будівництво нового інститутського корпусу на 2000 студентів. Побудовано студентський спортивно-оздоровчий табір, студентську водну станцію. В ці роки досить активно діяло спортивне товариство: заняття велися з 10 видів спорту [12].

У 1968 році студентський та викладацький колективи в конкурсній огляді спортивних клубів УРСР зайняли II місце і були нагороджені грамотою Української ради ДСТ "Буревісник" [15].

Наприкінці 60-х і у 70-х роках у першостях міста та області з баскетболу відзначались студенти педінституту Ю. Стукан, А. Фенін, В. Фрідсон, А. Калита, М. Хотін, О. Колеш, М. Мороз, Є. Петров. Ця команда також стала переможцем чемпіонату педагогічних Вузів України. У гімнастиці помітною постаттю у Вузі була майстер спорту Т. Чорна; у волейболі – член збірної області І. Павлюкова. Значних успіхів у шахах досяг Співаковський О.В. – кандидат у майстри спорту з шахів, неодноразовий призер чемпіонатів серед педвузів УРСР. [10].

Із появою доцента Євгена Павловича Поліщука на ректорській посаді можемо говорити про досить радикальні зміни у роботі Вузу. Першим свідченням цього стало зростання кількості студентів. З кожним роком авторитет вузу невпинно зростав. На 1 вересня 1975 року в інституті було чотири факультети: філологічний, фізико-математичний, природничий та загально-технічний. Відзначаючи тенденції зростання і розвитку Херсонського державного педагогічного інституту під керівництвом ректора Є.П. Поліщука зазначимо, що ВУЗ займав лідируючі позиції і в спорті [12].

За ініціативою ректора Є.П. Поліщука на посаду Голови “Спортивного клубу” у 1976 році призначено Сабадаша Валентина Івановича. Він уперше поставив питання прийому перспективних, талановитих спортсменів на навчання у ХДПІ. З кожним роком контингент абітурієнтів-спортсменів поступово зростав. З 9 чоловік у 1977 році до 30 в 1981 році.

По новому запрацював спортивний клуб. Був розроблений графік проведення студентської олімпіади в інституті. Розроблене положення, програма, правила з урахуванням місць, часу проведення, складу учасників проведення змагань з 10 видів спорту. Змагання проводились протягом усього навчального року. Переможці студентської спартакіади ХДПІ ім. Н.К. Крупської на загальноінститутських зборах отримували від ректорату дипломи, грамоти, і навіть матеріальні премії. Заняття з фізичної культури в академічних групах на всіх факультетах проводилось 2 рази на тиждень (Додаток Г).

Протягом 9-ти років педінститут був переможцем спартакіади Міністерства освіти і науки України починаючи з 1976 по 1980 роки і з 1982 по 1985 роки. Вуз шість разів ставав переможцем огляду-конкурсу “За спортивну майстерність” серед педагогічних вузів колишнього Радянського Союзу (1983-1988 рр.) [16].

Наприкінці 70-х років значних успіхів досягла збірна команда ХДПІ по спортивному орієнтуванню. Студенти інституту Місюра М., Розум С., Настенко Р., Гаранда (Грабовська) Л., Канівець (Маляренко) І., Щур М., Грабовський Ю. неодноразово ставали призерами та переможцями змагань Першості Республіканської Ради добровільного спортивного товариства “Буревісник”, входили до складу збірної команди УРСР.

1983 рік для спортивного колективу інституту став особливо “врожайним” на нагороди. За результатами цього року в республіканському і Всесоюзному конкурсах “За спортивну майстерність” ХДПІ ім. Н.К. Крупської посів перше місце серед педвузів СРСР і УРСР, і був нагороджений перехідним Червоним прапором і дипломом I ступня ЦС студентська ДСТ “Буревісник” [23].

У вересні цього ж року збірна жіноча команда інституту з волейболу, під керівництвом тренера Віктора Івановича Іванова, здобула звання чемпіонів серед команд I-ї групи вузів УРСР (Додаток В).

Збірна команда інституту з веслування на байдарках і каное посіла I-е місце в студентських іграх - чемпіонаті 1984 року серед вузів УРСР і II-е місце в фінальній частині студентських ігор з веслування в м. Трекой Литовської РСР серед вузів колишнього Радянського Союзу. Тренували цю команду Заслужений тренер УРСР Віктор Єфимович Батенко і майстер спорту міжнародного класу Віктор Анатолійович Савченко [10].

Командним успіхам веслувальників сприяли високі спортивні результати переможців студентських ігор: триразового чемпіона Світу майстра спорту міжнародного класу Сергія Колоколова, майстра спорту Вадима Батенко, Олега Куктина, Володимира Гавриленко.

Чемпіонські звання УРСР і СРСР серед студентів з веслування на байдарках і каное завоювали також: Світлана Переверзева, Світлана Релоз, Світлана Шелягова і Тетяна Сокур. Бронзовий призер чемпіонату

Світу Станіслав Борейко, багаторазовий призер міжнародних першостей, чемпіонатів СРСР і Всесоюзних студентських змагань Володимир Горділей і Геннадій Василенко, майстер спорту міжнародного класу з настільного тенісу Олена Вечерок і Тетяна Мокерова, майстер спорту міжнародного класу з боксу Володимир Сердюк, майстри спорту зі спортивного орієнтування Микола Місюра, Сергій Розум та багато інших [16]

Є.П. Поліщук всіляко допомагав і підтримував спортсменів інституту. При ньому невпинно і інтенсивно зростав спортивний рух у вузі, набирала обертів та популярності серед студентів та викладачів спортивно-масова та оздоровча робота [24].

Передаючи естафету новому ректору Анатолію Івановичу Ніцою у 1987 році, професор Євген Павлович Поліщук ввіряв у його руки потужний навчальний заклад, що динамічно розвивався і посідав чільне місце в царині вищих навчальних закладів педагогічного профілю.

Новий ректор поринув у справи інституту, активно цікавився усіма сферами діяльності вузу. Зважаючи на спортивні здобутки попередніх років в 1988 році при інституті був відкритий Центр Олімпійської підготовки по веслуванню на байдарках і каное [12].

Також серед передумов створення Центру олімпійської підготовки (ЦОП) була проблема неспроможності висококваліфікованих спортсменів поєднати навчальний процес з тренувальним. Труднощі з якими зустрічались студенти-спортсмени, коли їм припадало виїжджати на змагання в час занять в інституті, відсутність для них індивідуального графіку відвідування занять, і як наслідок зменшення кількості спортсменів, які навчались в нашому інституті.

Тому рішенням ВДФСО профспілок за сприянням Голови спортклубу Сабадаша В.І. у 1988 році був відкритий центр олімпійської підготовки (ЦОП). Говорячи про досягнення ХДПІ в галузі фізичної культури і спорту на той час слід відмітити, що подібний ЦОП в УРСР

окрім Херсона, існував лише у Києві (Київський інститут фізичної культури і спорту) [18].

Наприкінці 80-х – початку 90-х років великих успіхів досягла збірна команда інституту з гандболу, яка була безсумнівним лідером студентських ігор України. Серед членів команди – студенти майстри спорту Вікторія і Лариса Кротови, кандидати у майстри спорту – Валентина Марченко, Діна Кучинська, Юлія Кравчук, Оксана Одинець, Олена Сусь, Ірина Прокопчук, Наталія Коляденко, Наталія Степанова, Іна Червинська, Людмила Мінова та інші. Тренували команду Микола Данилович Недбайло і Михайло Борисович Милославський.

У 1996 році ХДПІ ім. Н.К. Крупської очолив Юрій Іванович Беляєв. Суттєві зміни відбулися в організації виховної роботи у вузі, які позитивно вплинули на виховний процес загалом.

Не залишається поза увагою питання спортивно-масової та фізкультурно-оздоровчої роботи серед студентської молоді ХДУ.

Ректорат ХДУ всіляко підтримує і іде назустріч найкращим спортсменам університету, які постійно беруть участь у змаганнях різного рівня.

1.2. Спортивний клуб університету, як форма систематизації і удосконалення спортивної майстерності

Спортивний клуб до 1991 року працював як громадська організація, а пізніше він стає структурним підрозділом інституту. У 1998 році спортивний клуб при ХДПІ надбав статус юридичної особи та нову назву – “Еллада”. Головною метою діяльності клубу є створення відповідних умов для реалізації різноманітних інтересів студентів та інших членів колективу вузу в галузі фізичної культури, спорту та туризму [10].

В університеті культивуються такі види спорту: плавання, легка атлетика, баскетбол, футбол, настільний теніс, шахи, армреслінг, туризм, спортивне орієнтування.

Спортивним клубом ХДУ розроблено загальне положення про проведення спартакіади університету, в якому є календар та програма змагань з 9 видів спорту. Ці документи структурно пов'язані з календарним планом змагань міста та області. Розроблена спеціальна система заліку для академічних груп і факультетів. Положення про проведення спартакіади рекомендовано іншим ВНЗ країни. Особливістю положення про спартакіаду є те, що воно стимулює масовість. При підведенні командних результатів в комплексній залік входять не тільки спортивні результати, а й масовість.

Цілеспрямована спортивно-масова робота проводиться в гуртожитках університету, яка виконується згідно плану спартакіади студмістечка ХДУ і відбивається в регламенті роботи університету. Для проведення змагань використовуються спортивні споруди університету та орендовані спортивні бази. Студмістечко має спортивну залу для занять ритмічною гімнастикою та зал для занять з шахів, настільного тенісу.

Змагання проводяться з наступних видів спорту: баскетбол, волейбол, шахи, настільний теніс, армреслінг, легка атлетика тощо.

Спортивний клуб разом з факультетом фізичного виховання та спорту і профком університету планують і проводять оздоровчу і спортивну роботу в оздоровчо-спортивному таборі "Буревісник" та навчально-тренувальному центрі з водних видів спорту університету в літній період.

Спортивний клуб не обмежується проведенням міжфакультетських змагань і участю в змаганнях різних масштабів.

В університеті започатковано і проводиться протягом трьох років Свято спортивної майстерності, де підбиваються підсумки спортивних

досягнень спортсменів факультету фізичного виховання та спорту і їх нагороджують, а також підсумки традиційної Універсіади студентів ХДУ та гуртожитків.

Спортивний клуб “Еллада” має потужний потенціал і серйозні перспективи на майбутнє [15].

Висновок до першого розділу. Таким чином, Херсонський державний університет є не тільки науково-педагогічним та культурно-освітнім центром Херсонської області, а й ЗВО з багатими спортивними традиціями та досягненнями.

Зародження та подальший розвиток фізкультурно-спортивного руху в ХДУ характеризується наростаючим динамізмом.

Слід відзначити організацію спортивно-масової роботи в ХДУ. Вуз багаторазовий переможець спартакіади Міністерства освіти України та конкурсу “За спортивну майстерність” серед педвузів колишнього Радянського союзу. В 1988 році при ХДПІ був відкритий центр Олімпійської підготовки по веслуванню на байдарках і каное.

Все вище викладене створило позитивні передумови для відкриття нової структурної одиниці університету – факультету фізичного виховання та спорту, головне завдання якого підготовка педагогічних кадрів з фізичного виховання та спортсменів високої кваліфікації.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1. Організація дослідження

Дослідження здійснювалося у два етапи:

1) жовтень – листопад 2020 рр. збір та аналіз інформації з тематики, яка досліджується;

2) грудень 2020 – квітень 2021 р. систематизація й узагальнення одержаних матеріалів дослідження та написання роботи.

Дослідження носить теоретико-аналітичний аналіз та проведене на базі вивчення архівних документів, періодичних видань, літературних джерел, інтерв'ювання.

В ході роботи проаналізовано спеціальну літературу наукових бібліотек: Херсонської обласної наукової бібліотеки ім. О. Гончара та бібліотеки Херсонського державного університету.

Опрацьовано матеріали архівного фонду та музею історії Херсонського державного університету.

2.2. Методика дослідження

Дослідження ґрунтується на комплексному підході до вивчення джерельної бази: літератури, періодичних видань, архівних документів, що дозволяє одержати найбільш повне уявлення про історію діяльності факультету фізичного виховання та спорту.

При написанні роботи використовувались хронологічний і проблематичний підходи у викладенні матеріалів.

У процесі роботи використано загальнонаукові та історичні методи дослідження.

Аналіз і синтез. Аналіз дав змогу поділити предмети дослідження на складові частини (природні елементи об'єкта або його властивості і

відношення). Синтез, навпаки, дозволив з'єднати окремі частини та риси предмета в єдине ціле.

Індукція та дедукція. Дедуктивний метод дозволив робити висновки щодо конкретного елементу множини на підставі знання загальних властивостей всієї множини

Індукція - перехід від часткового до загального - допомогла на підставі знання про частину предметів множини робити висновки стосовно множини в цілому

Системний підхід дозволив комплексно дослідити великі і складні об'єкти (системи), як єдине ціле із узгодженим функціонуванням усіх елементів і частин. Виходячи з цього принципу, ми вивчили кожен елемент системи у його зв'язку та взаємодії з іншими елементами, виявили вплив властивостей окремих частин системи на її поведінку в цілому.

Історичний метод дав змогу дослідити виникнення, формування і розвиток процесів і подій у хронологічній послідовності з метою виявлення внутрішніх та зовнішніх зв'язків, закономірностей та суперечностей.

Метод комплексного дослідження історичних джерел надав можливість всебічно розкрити проблему, що досліджується.

РОЗДІЛ 3

ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ ЯК ЦЕНТР СПОРТИВНОГО ЖИТТЯ УНІВЕРСИТЕТУ

3.1. Історія заснування факультету фізичного виховання та спорту

У результаті цілеспрямованої праці керівництва вузу, обласного управління освіти у 1993 році в інституті відкрито спеціальність “ПМСО. Біологія та фізичне виховання”, а з 1994 року на базі цієї спеціальності було засновано факультет фізичного виховання та спорту, який очолив голова спортивного клубу клуб “Буревісник”, заслужений тренер України Валентин Іванович Сабадаш.

Базою факультету стала кафедра фізичного виховання, яку очолював протягом 25 років майстер спорту, великий ентузіаст своєї справи, Григорій Захарович Овчаренко [18].

Сабадаш Валентин Іванович – Заслужений тренер України з веслування на байдарках і каное. З 1975 по 1994 роки працював у ХДПІ ім. Н.К. Крупської на посаді голови Спортивного клубу. За цей час вуз став 9-разовим переможцем спартакіади Міністерства освіти і науки України та 5-разовим переможцем спартакіади педвузів СРСР. Вагомий внесок зробив у розвиток спортивно-масової роботи інституту. Ініціатор проведення студентської спартакіади ХДПІ ім. Н.К. Крупської. З 1987 року працював директором Центру Олімпійської підготовки з веслування на байдарках і каное. Великий внесок зробив у розвиток спортивного орієнтування. Неодноразово залучався старшим тренером збірної команди колишнього СРСР зі спортивного орієнтування та тренером збірної команди студентів з веслування на байдарках і каное СРСР.

Після заснування факультету було відкрито дві нові кафедри: теорії та методики фізичного виховання та спортивних дисциплін.

Кафедру теорії та методики фізичного виховання очолив випускник нашого інституту, майстер спорту, кандидат педагогічних наук, доцент Пришва О.Б. Разом з ним на кафедрі працювали: доктор педагогічних наук, професор Л.П. Сергієнко, кандидати наук В.М. Дворецька, В.В. Бевзюк, Г.П. Голобородько, О.Г. Лановенко, викладач О.М. Гетьманська, старші викладачі І.В. Маляренко, Т.І. Микерчук [19].

Кафедрою спортивних дисциплін, після її відкриття у 1994 році керував майстер спорту, кандидат біологічних наук, доцент В.С. Бевзюк. У 1997 р. до неї була приєднана загальноінститутська кафедра фізичного виховання, яку очолював старший викладач М.Д. Недбайло. Разом з ними працювали тодішній декан факультету, доцент В.І. Сабадаш, доцент В.Ф. Петриченко, майстер спорту міжнародного класу, старший викладач В.В. Скворцов, майстри спорту, старший викладач С.І. Куцегуб, С.О. Дубровна, О.О. Смоленський, І.І. Зайцев; Заслужений тренер України Ю.О. Воронцов, О.С. Еделев та голова спортивного клубу М.В. Одинцов. Ветерани кафедри, старші викладачі Є.І. Безгребельна, О.В. Бороменський, Л.В. Гаврильченко, О.Г. Шалар, М.І. Швидкий, та викладачі Ю.М. Франкевич, Ю.М. Ємельянов. Викладачі кафедри брали активну участь в обласних, республіканських та міжнародних конференціях з питань фізичної культури та спорту [20].

У 1998 році факультет вперше випускає 37 фахівців, з яких 32 скеровуються на роботу в школи області. Слід відзначити, що серед перших випускників 6 студентів мали звання майстер спорту міжнародного класу, 18 – майстер спорту, 7 – кандидат в майстри спорту, 1 першорозрядник. За перше десятиріччя діяльності факультету дипломи фахівця з вищою освітою отримали понад 500 випускників, з яких 450 освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст і 54 магістр. Дипломи з відзнакою отримали 36 випускників [18].

З 2000 року на посаді декана факультету фізичного виховання та спорту Херсонського державного університету працював Кедровський Борис Григорович. За період його керівництва факультетом зріс рівень професорсько-викладацького складу: 16 викладачів захистили кандидатські дисертації, працювало три доктори наук, відкрито та ліцензовано нову спеціальність «Спорт». За двома спеціальностями відкрита магістратура, успішно працює аспірантура. Всі спеціальності факультету акредитовані за IV рівнем. Створено навчально-методичний комплекс з Вищим училищем фізичної культури, що дає можливість навчати випускників училища за скорочений терміном. Кафедрою теорії та методики створено методичний кабінет, який постійно оновлює спеціальну літературу, відкрито тренажерну залу, постійно розширюється навчально-спортивна база факультету [8].

На сьогодні керівництво навчальною, науковою, спортивно-масовою та виховною діяльністю факультету здійснює деканат: декан факультету – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики фізичного виховання Глухов Іван Геннадійович. Факультет фізичного виховання та спорту є візитною карткою Херсонського державного університету завдяки значній чисельності Олімпійських чемпіонів, чемпіонів світу і Європи з різних видів спорту. Факультет готує фахівців спеціальності: 014.11 Середня освіта (Фізична культура); 017 Фізична культура і спорт; 014 Середня освіта 014.11 Середня освіта (Фізична культура) (скорочений термін навчання); 017 Фізична культура і спорт (скорочений термін навчання).

Заступник декана з організаційно-виховної роботи та працевлаштування кандидат педагогічних наук, доцент, Коваль Вікторія Юріївна. Випускниця факультету фізичного виховання та спорту Херсонського державного університету (2002 р).

Навчання у вищій школі повинно мати не лише освітню орієнтацію, а й обов'язкову виховну спрямованість. Тому особлива увага

на факультеті приділяється організації виховної роботи. Вона базується на основі Концепції національного виховання студентської молоді, Закону «Про вищу освіту», Конституції України, Концепції розвитку національного виховання студентської молоді в ХДУ та інших нормативних документах.

Виконує обов'язки заступника декана з навчально-методичної роботи і практик кандидат біологічних наук, доцент Голяка Сергій Кіндратович.

На виконання забезпечення вимог ступеневої освіти керівним складом факультету ведеться постійна робота з ліцензування та акредитації спеціальностей.

З 2012 року на базі наукової школи доктора педагогічних наук, професора Куца Олександра Сергійовича здійснено відкриття аспірантури за спеціальністю 24.00.02 – фізична культура, фізичне виховання різних груп населення.

З 2013 року відкрито курси підвищення кваліфікації, де вчителі загальноосвітніх шкіл, тренери, інструктори фітнес-клубів завдяки плідним зусиллям професорсько-викладацького складу факультету фізичного виховання та спорту мають можливість формувати власну методологічну та теоретичну компетентність, вдосконалювати освітній та професійний рівень.

У 2016 році отримано ліцензію на надання освітніх послуг для здобуття ступеня вищої освіти «магістр» за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт, а в 2017 році – ліцензовано аспірантуру за тією ж спеціальністю.

На сьогодні навчально-виховний процес зі спеціальних дисциплін здійснюють три кафедри: теорії та методики фізичного виховання – завідувач кафедри, кандидат педагогічних наук, доцент, Пришва Олесь Борисович, олімпійського та професійного спорту – завідувач кафедри, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, Стрикаленко

Євгеній Андрійович, медико-біологічних основ фізичного виховання та спорту – завідувач кафедри, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент, Возний Сергій Степанович.

Кафедра теорії та методики фізичного виховання створена з перших днів діяльності факультету фізичного виховання та спорту, а саме з квітня 1994 року [7].

Діяльність кафедри спрямована на підготовку фахівців спеціальностей: 014 Середня освіта (Фізична культура); 017 Фізична культура і спорт; 014 Середня освіта (Фізична культура) (скорочений термін навчання); 017 Фізична культура і спорт (скорочений термін навчання), галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка.

Основні напрямки науково-методичної роботи кафедри пов'язані з проблемами підготовки майбутнього вчителя, озброєного педагогічними технологіями фізичного виховання школярів. Це – проблеми впливу фізичних навантажень на розвиток організму людини; проблеми виховання школярів засобами фізичної культури та спорту; проблеми відбору обдарованої молоді.

Возний Сергій Степанович – завідувач кафедри медико-біологічних основ фізичного виховання та спорту – кандидат наук з фізичного виховання та спорту зі спеціальності 24.00.03 – фізична реабілітація, доцент.

Кафедра медико-біологічних основ фізичного виховання та спорту є найновішою кафедрою факультету фізичного виховання та спорту, а саме з вересня 2011 року. Викладачі кафедри забезпечують здійснення освітнього процесу при підготовці випускників спеціальностей факультету фізичного виховання та спорту: 014. Середня освіта (фізична культура) та 017. Фізична культура і спорт.

Стрикаленко Євгеній Андрійович – завідувач кафедри олімпійського та професійного спорту – кандидат наук з фізичного

виховання та спорту зі спеціальності 24.00.02 - фізична культура, фізичне виховання різних груп населення, доцент.

Кафедра олімпійського та професійного спорту створена на факультеті фізичного виховання та спорту 1 вересня 2004 року (наказ № 428–Д від 10.06 2004 року) на базі кафедри Спортивної майстерності. Завідувачем кафедри призначено кандидата педагогічних наук, доцента Грабовського Юрія Антоновича [5].

З 01.09.2011 року відповідно до реорганізації на факультеті фізичного виховання та спорту та згідно наказу № 319-К від 19.09.2011 року кафедру олімпійського та професійного спорту очолив кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент Стрикаленко Євгеній Андрійович, який є керівником даної кафедри до сьогодні.

Основна діяльність кафедри полягає в організації та здійсненні освітнього процесу для підготовки фахівців з олімпійського та професійного спорту, тренерів з різних видів спорту, викладачів фізичного виховання.

3.2. Сьогодення факультету

Студенти факультету є активними не тільки в спортивному, а й громадському та творчому житті факультету, університету та міста. Так вони неодноразово ставали переможцями фестивалю мистецтв ХДУ «Молода хвиля», «КВК», кіновідеофестивалів та інших мистецьких заходів [18].

Органи студентського самоврядування факультету не залишаються байдужими до забезпечення відповідних умов для навчання, проживання, змістовного дозвілля, виконання студентами своїх обов'язків, захисту їхніх прав, сприяння гармонійному розвитку особистості студента, виховання його як активного і свідомого громадянина України, представника високо-інтелектуальної національної еліти. За їх ініціативою студентство залучається до

волонтерської діяльності, організації та проведення спортивних та мистецьких заходів обласного рівня.

До науково-дослідної роботи широко залучається і молодь.

Науково-дослідна робота, яка виконується студентами факультету, має різноплановий характер: це особисті дослідження, участь у конференціях, конкурсах студентських наукових робіт, студентських предметних олімпіадах, друкування статей, тощо. На факультеті працюють студентські проблемні групи. Результатом роботи цих груп є участь студентів у зовнішніх конкурсах студентських наукових робіт.

Щорічно студенти факультету під керівництвом викладачів кафедр приймають участь у II турі Всеукраїнської студентської предметної олімпіади з фізичного виховання та у зовнішніх конкурсах студентських наукових робіт.

Так у 2008 році студентка Цюпак О. посіла третє місце на конкурсі, який проводився у Львівському державному університеті фізичної культури (науковий керівник доц. Маляренко І.В.). Жигуліна Л. – Івано-Франківськ, 2009. (участь у фіналі) (науковий керівник доц. Маляренко І.В.). Зайцева Г. – Івано-Франківськ, 2009 (II місце) (науковий керівник доц. Маляренко І.В.). Лелека М. – (участь у фіналі) (керівник доц. Бевзюк В.В.). Кільницький О. – Івано-Франківськ, 2011 (III місце) (керівник доц. Грабовський Ю.А.). Шупер Марія та Митрофанова Ганна прийняли участь у другому турі студентських наукових робіт та посіли відповідно 4 та 7 місця. (Київ, 2013 р.) (керівники доц. Грабовський Ю.А. та доц. Маляренко І.В.). Філіпова Анастасія посіла почесне третє місце (наукові керівники доц. Маляренко І.В. та доц. Кольцова О.С.). Строган Дар'я посіла почесне друге місце (науковий керівник доц. Стрикаленко Є.А.). Городинський Владислав (науковий керівник доц. Городинська І.В.) отримав диплом за кращу презентацію Суми, 2017.

Успішними є виступи студентів і на предметних олімпіадах. На сьогодні найкращим здобутком є III місце Хоменко В. (Харківська державна академія фізичної культури, 2016.). До десятки кращих потрапили у 2006 році Кісиленко К. та Кучеренко Н. (Національний університет фізичного виховання та спорту України). До 20 кращих увійшли: Шруб Олександр (м.Луганськ, Луганський національний педагогічний університет ім.Т.Шевченка, 2011.). Шупер Марія та Краснова Анастасія (Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди, 2012 р.). Меншикова Наталія та Балковий Ігор (Сумський державний університет, 2016 р.). Ектова Т. та Меншикова Н. (Львівський державний університет фізичної культури, 2017 р.). Хомолюк Ю. та Балковий І. (Національний університет фізичного виховання та спорту України, 2017 р.). Сергєєва А. та Денещук Т. (Національний університет фізичного виховання та спорту України, 2017 р.).

Результати наукових досліджень студентів відображено у різних збірках наукових праць. Студенти університету мають змогу публікувати безкоштовно свої статті у щорічному збірнику видавництва ХДУ „Магістерські студії“.

Колектив факультету постійно працює з обдарованими учнями школи проводячи профорієнтаційну роботу. З 2005 року започатковано роботу МАН з учнівською молоддю в секції “Валеологія. Фізична культура”. За звітній період викладачами кафедри з учнями МАН підготовлено 75 робіт.

Випускники факультету успішно вступають на навчання до аспірантури різних форм навчання провідних ВУЗів України. Успішно захистили кандидатські дисертації та здобули вчений ступінь кандидата наук з фізичного виховання та спорту 11 випускників факультету: Степанюк С.І., Харченко Л., Стрикаленко Є.А., Селезньова Т.О., Жосан І.А., Глухов І. Г., Кольцова О.С., Коваль В.Ю., Андрєєва Р.І.,

Гацоєва Л.С., Моїсеєв С.О.

На сьогоднішній день, найвагомим досягненням факультету та гордістю нашої держави є сузір'я чемпіонів та призерів Олімпійських ігор. Це випускник 2000 року, срібний та бронзовий призер Сіднейської олімпіади (2000 р) зі спортивної гімнастики Олександр Береш, випускник 2002 року, олімпійський чемпіон Афіньської олімпіади (2004 р) зі стрибків на батуті Юрій Нікітін та студентка п'ятого курсу, бронзова призерка Афіньської олімпіади (2004 р) з гандболу Анастасія Бородіна.

На наступних Іграх олімпіад 2008 Херсонщину представляли випускники факультету: Дар'я Шитко (Тіхова) (кульова стрільба) – 20 місце (Пекін), 26 місце (Лондон), Юрій Нікітін (стрибки на батуті) – 5 місце (Пекін), Артем Морозов, Дмитро Міхай, Олександр Коновалюк та Андрій Приведа, (веслування академічне) – 11 місце (Лондон), Артем Морозов та Дмитро Міхай – 5 місце (Ріо де Жанейро). Близькими до медалі були наші випускниці Євгенія Німченко та Дар'я Верхогляд – 4 місце (Ріо де Жанейро). Не зміг піднятися на медальну сходинку і наш випускник 2016 року Дмитро Чумак – важка атлетика, в Ріо він був шостим [17]. Сподіваємося, що наступні покоління не порушать закладені традиції і надалі примножуватимуть славу нашого ЗВО.

ВИСНОВКИ

1. Зародження та розвиток фізкультурно-спортивного руху в ХДУ відбувалося з початку існування ЗВО і характеризувалось безперервним наростаючим динамізмом.

Ректори ХДУ протягом всієї історії функціонування закладу приділяли значну увагу розвитку фізкультурно-масової та спортивної роботи. Особливостями періоду роботи вузу під керівництвом Євгена Павловича Поліщука є те, що за показниками фізкультурно-спортивної роботи ХДУ, на той час, став лідером серед інших педагогічних вузів СРСР.

Неодноразові перемоги спортивного клубу інституту в спартакіадах Міністерства освіти України та конкурсу “За спортивну майстерність серед педагогічних вузів колишнього Радянського союзу”, навчання таких видатних спортсменів, як Сергій Чухрай, Сергій Колоколов, Сергій Пострехін, відкриття центру Олімпійської підготовки підтверджують досягнення високих результатів у фізкультурно-спортивному русі вузу.

2. На становлення факультету фізичного виховання та спорту вплинула актуальна проблема підготовки фахівців з фізичного виховання для загальноосвітніх шкіл і технікумів, тренерів для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, тощо.

Передумовами заснування факультету фізичного виховання на базі ХДПІ ім. Н.К. Крупської стали наявність необхідної матеріально-технічної бази, значні спортивні здобутки попередніх років студентів та викладачів інституту, діючий центр Олімпійської підготовки, великі традиції в проведенні фізкультурно-масових заходів.

3. Факультет фізичного виховання та спорту заснований у 1994 році. Основним завданням професорсько-викладацького складу факультету є підготовка фахівців напрямку “Фізичне виховання і спорт” для навчальних закладів системи освіти та фізкультурно-спортивних

організацій. Щорічно випускники факультету, велика частина з яких досягла вершин педагогічної майстерності, поновлюють педагогічні колективи навчальних закладів Херсонщини та інших областей України.

На сьогоднішній день, найвагомим досягненням факультету та гордістю нашої держави є сузір'я чемпіонів та призерів Олімпійських ігор. Це випускник 2000 року, срібний та бронзовий призер Сіднейської олімпіади (2000 р) зі спортивної гімнастики Олександр Береш, випускник 2002 року, олімпійський чемпіон Афіньської олімпіади (2004 р) зі стрибків на батуті Юрій Нікітін та студентка п'ятого курсу, бронзова призерка Афіньської олімпіади (2004 р) з гандболу Анастасія Бородіна.

Сьогодні діяльність факультету спрямована на постійний рух вперед, невпинне бажання до вдосконалення та прогресу, досягаючи найвищих результатів. Колектив однодумців та справжніх професіоналів відіграє величезну роль у підготовці справжніх чемпіонів в нашому регіоні. Факультет фізичного виховання та спорту має потужний потенціал і серйозні перспективи на майбутнє.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андреев А. Наши спортивные достижения // Булава. 2001. 21 июня. №25. С. 4.
2. Григорьев А.А. Все звезды. Херсон: 1990. С.11-18.
3. Гуров В. Сегодня и завтра «Университет - Днепрянка» // Горожанинъ. 2003. 1июля. №56. С. 4.
4. Катренко Г.П. Херсонському педагогічному інституту – 40 років. Нова Каховка. 1957.
5. Кафедра олімпійського та професійного спорту // <http://siteeditor/>. – 2009.
6. Кафедра спортивних ігор // <http://siteeditor/>. – 2009.
7. Кафедра теорії та методики фізичного виховання // <http://siteeditor/>. – 2009.
8. Кедровський Б.Г. Факультет фізичного виховання та спорту 10 років // Новий день. 2004. 22 квітня. С. 7.
9. Крупица А.А. Страницы истории. - Симферополь: Таврия, 1978. С. 47-48.
10. Маляренко І.В., Степанюк С.І. Історія становлення та розвитку фізичної культури та спорту на Херсонщині: Методичний посібник. Херсон: Видавництво ХДУ, 2003. 60 с.
11. Науковий вісник Херсонського відділення Малої академії наук України. Випуск І. Херсон. 2001. 44 с.
12. Сінкевич Є.Г. Ректори Херсонського державного педагогічного інституту (1994-1998 рр.). Нарис історії і діяльності. Херсон. 2003. 148 с.
13. Спорт мужніх. Інформаційний сектор “Кафедри” // Кафедра. 2004. лютий. №2. С. 3.
14. Спорт на Україні (1957-1960): Довідник / Упоряд. М.М. Подольський. К.: Молодь, 1961. 237 с.
15. Степанюк С.І. Гречанюк О.О., Маляренко І.В., Ткачук В.П. Історія фізичної культури: [навчально-методичний посібник /для здобувачів

ступеню вищої освіти «бакалавр» денної та заочної форм навчання спеціальностей 014.11 середня освіта (фізична культура), 017 фізична культура і спорт]. Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2016. 272 с.

16. Степанюк С.І. Городинська І.В., Грабовський Ю.А. Розвиток фізкультурно-спортивного руху в Херсонському державному університеті // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: Зб. наук. пр. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки: У 3 т. / Уклад. А.В. Цьось, С.П. Козіброцький. Луцьк: РВВ "Вежа" Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2012. Т. 1. С. 31-35.

17. Степанюк С.І., Коваль В., Ектова Т. Участь студентів факультету фізичного виховання та спорту херсонського державного університету в Олімпійських іграх Стратегічне управління розвитком фізичної культури і спорту: зб. матеріалів IV регіональної наук.-практ. інтер-конф. з міжнародною участю, м. Харків, 26-28 квітня 2017 р. / Департамент у справах молод. та спорту ХОДА ; Департамент спорт. іміджевих проєктів та маркетингу ХМР; Департамент у спр. сім'ї, молоді та спорту ХМР; Харків. держ. академія фіз. культ.; Каф. менедж. фіз. культури. Харків: ХДАФК, 2017. С.279-283.

18. Степанюк С.І., Коваль В.Ю. Факультет фізичного виховання та спорту ХДУ – історія і сучасність Наук. часопис НПУ М.П. Драгоманова. Серія 15“Науково-педагогічні проблеми фіз.. культури (фіз.. культура і спорт)” / зб. наукових праць / За ред. О.В.Тимошенка. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2016. Том 1 Випуск 4 (85) 17. С. 110-114. ISSN 2311-2220

19. Факультет фізичного виховання та спорту. – Херсон. – 2000.

20. Факультет фізичного виховання та спорту. // <http://siteeditor/>. – 2009.

21. Федоренко І. Золоті сторінки олімпійського спорту України. – К.: Олімпійська література, 2000. – С. 191.

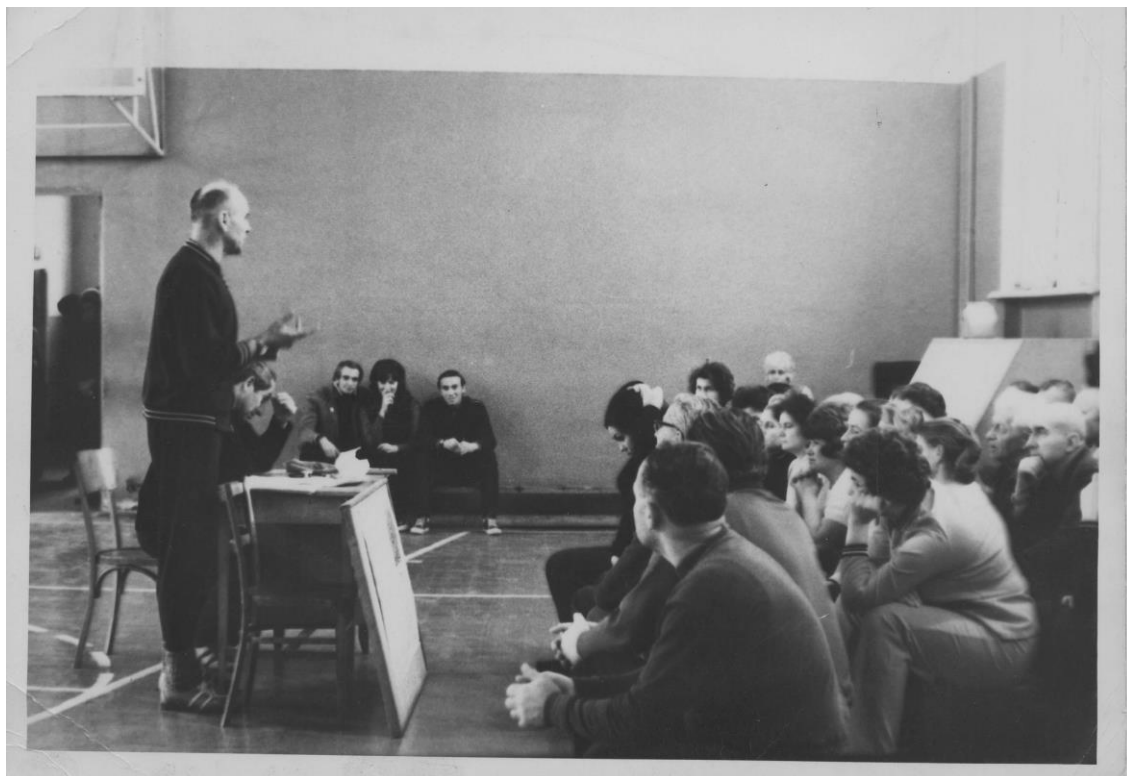
22. Херсон. Страницы истории. - Симферополь: Таврия, 1978. С.47-48.

23. Херсонський державний університет: 1917-2002 роки. Херсон: Видавництво ХДУ. 2002. 112 с.
24. Херсонський педагогічний: з минулого – в майбутнє. Херсон: Видавництво ХДУ. 1997. 222 с.
25. Fakultet fizichnogo vihovannya ta sportu. // <http://siteeditor/>. 2016.
26. Hersonskii derjavnii universitet: 1917-2002 roki. Herson: Vidavnictvo HDU. 2002. 112 s.
27. Hersonskii pedagogichni: z minulogo – v maibutne. – Herson: Vidavnictvo HDU. 1997. 222 s.

ДОДАТКИ

Герой Радянського Союзу Москаленко М.І.

Методична нарада викладачів кафедри фізичного виховання

Жіноча команда інституту з волейболу (1983 р.)

**Склад кафедри фізичної культури (1976 р.)
(зліва на право – Санько В.В., Пешков В.В., Яшиш Б.Г.,
Петриченко В.Ф, Овчаренко Г.З., Богданов Б.С., Безгребельна Є.І.,
Сипко Л.І., Черемісіна П.О., Пономаренко С.О.)**

Склад кафедри фізичного виховання (1992 р.)